

Ks. Andrzej Lubowicki *Młodość w Służbie Ewangelii. Misja formacyjna Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Polsce*. Teologia Pastoralna na UKSW, Warszawa 2014, ss. 309.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży jako wspólnota skupiająca młodych katolików na trwałe zakorzeniła się w realiach współczesnego duszpasterstwa w Polsce. Organizacja ta posiada korzenie sięgające dwudziestolecia międzywojennego, bazuje więc na długim doświadczeniu działań pastoralnych Kościoła w różnorodnych warunkach. Dzięki temu może stale czerpać z bogactwa wiedzy *a posteriori* wynikającej z wypracowanego systemu formacyjnego i towarzyszeniu ludzi młodym w rozwoju ku osiągnięciu dojrzałych postaw religijnych, patriotycznych i społecznych. Członkowie Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży kształtują swój umysł, i ducha tak, aby mogli realizować zawołanie organizacyjne „przez cnotę, naukę i pracę służyć Bogu i Ojczyźnie – gotów!”

Ks. Andrzej Lubowicki w swojej książce, wydanej na podstawie własnej rozprawy doktorskiej napisanej na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie, charakteryzuje struktury i działania Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Publikacja ma charakter homogeniczny ze wskazaniem na teologię pastoralną. Praca została napisana z wykorzystaniem metody analityczno-badawczej, autor zaś wykazał się dużą znajomością omawianego zagadnienia. Książka stanowi cenne źródło wiedzy nie tylko o samej teorii aspektu formacyjnego, ale także w dużym stopniu o realizowanej praktyce duszpasterskiej. Publikację otwiera Słowo biskupa drohiczyńskiego (s. 5-6), dalej zaś Słowo przewodniczącego Prezydium Krajowej Rady KSM (s. 7-8) oraz Słowo prezesa KSM Diecezji Drohiczyńskiej (s. 9-10), po których następuje wstęp (s. 11-18). Książka składa się z pięciu rozdziałów, podzielonych z kolei na mniejsze podrozdziały, zaś bezpośrednio po nich zamyka ją krótkie zakończenie (s. 263-266). W części końcowej zlokalizowano wykaz skrótów (s.267-268), bibliografię (s. 267-295), streszczenie w języku angielskim (s. 297-300), spis treści (s. 301-303) oraz dodatek zawierający zestawienie elementów graficznych w postaci plakatów promocyjnych pod nazwą „Inicjatywy KSM Diecezji Drohiczyńskiej w kalejdoskopie”. Źródłami, na których w sposób wzorowy opiera się autor, są przede wszystkim dokumenty wewnętrzne Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży opisujące funkcjonowanie organizacji w przeszłości oraz obecne regulacje. Ks. Andrzej Lubowicki bazuje także na bogatej literaturze przedmiotu oraz nauczaniu ostatnich papieży, zwłaszcza Jana Pawła II.

Pierwszy rozdział został opatrzony tytułem „Uwarunkowania historyczne odrodzenia KSM w Polsce” (s. 19-56). Poruszono w nim zagadnienia związane z dziejami organizacji przed pierwszą wojną światową, w tym zakresie, szczególnie rozwijając wątek Akcji Katolickiej (s. 21-25). Kolejno autor poruszył tematykę pierwotnych struktur i genezy KSM w okresie jego powstawania (s.25-29). Następnie przedstawiono istniejący przed II wojną światową **podział Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży** na dwa pionory, w których udział był uwarunkowany płcią (s. 30-41). W dalszej kolejności nakreślono także sytuację KSM po zaprzestaniu działań wojennych i okresie PRL (s. 41-47). Rozdział pierwszy został zakończony przez interesujący opis odrodzenia się struktur organizacji po upadku komunizmu (s. 47-58).

Rozdział drugi zatytułowano „Sytuacja prawno-organizacyjna KSM w Polsce” (s. 57-93). Autor skupił się w nim na wykazaniu szczególnego charakteru organizacji, najpierw kościelnego (s. 58-62), później zaś cywilno-społecznego (s. 62-64). Następnie przedstawiono działalność KSM i jego podłoże prawne w odniesieniu do innych organizacji pozarządowych (s. 64-70). W dalszej części przeprowadzono szczegółową analizę struktury organizacyjnej z podziałem na szczebel krajowy, diecezjalny, dekanalny oraz parafialny (s. 70-78) w pełni wyczerpując tym samym wątek hierarchii oraz wzajemnych zależności. Kolejno ukazano założenia ideowe stowarzyszenia, skupiając się na celach i zadaniach wynikających z zapisów statutowych (s. 79-82), filarach młodzieżowej duchowości i metodach pracy zmierzającej w kierunku jej rozwoju (s.82-89), a także na wyróżniających KSM elementach jedności organizacyjnej.

Rozdział trzeci pod tytułem „Założenia wychowawcze i ich realizacja w strukturach KSM” (s. 95-142) stanowi dogłębną analizę koncepcji i metod pracy formacyjnej podejmowanej w stowarzyszeniu. Autor podjął temat opcji kształcenia i przysposobienia do życia odbywającego się na poziomie rodziny (s. 97-100). W dalszej kolejności rozwinięto aspekt wychowawczy zmierzający ku chrześcijańskiej koncepcji rozumienia osoby (s. 101-107), a także bezpośrednio powiązany motyw wpływu kształtowania ducha i charakteru na zdolność do wchodzenia i podejmowania relacji interpersonalnych (s.107-115). Zwieńczeniem tego fragmentu książki jest skonfrontowanie działań organizacji, bazujących zwłaszcza na współpracy z innymi podmiotami, z potrzebami dorastających młodych osób, przygotowujących się do założenia rodziny (s.115-127). Następnie ukazano wychowawczą funkcję wspólnoty Kościoła (127-131) oraz scharakteryzo-

wano współpracę poszczególnych, odpowiedzialnych podmiotów w dziele kształtowania młodzieży (s. 131-142).

Rozdział czwarty, będący najbardziej rozbudowanym, zatytułowany „Integralna formacja członków KSM” (s. 143-223) głęboko wpisuje się w charakter publikacji, bowiem to właśnie on ukazuje najważniejsze aspekty pracy formacyjnej w organizacji. W ramach wprowadzenia w wątek podstaw teologicznych religijności i formacji religijnej podejmowanej w strukturach Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, autor słusznie odniósł się do źródeł i dokumentów Kościoła (s. 146-148). W dalszej części szczegółowo opisano zagadnienie formacji religijnej w KSM (s. 150-154) oraz jej etapy i wewnętrzne stopnie (s. 154-161). Następnie książka wskazuje, iż duże znaczenie w codziennej pracy formacyjnej Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży ma jego bezpośredni wpływ na kształtowanie i umacnianie postaw eklezjalnych poprzez zakorzenianie ludzi młodych w strukturach organizacji religijnej i w samym Kościele (s. 161-163). Autor prowadzi rozważanie w oparciu o refleksję, iż odbywa się to zwłaszcza przez wychowywanie do wiary dojrzałej, wyznawania i świadczenia o niej poprzez czynne i regularne uczestnictwo w życiu sakramentalnym (s. 163-165). Dalej ks. Andrzej Lubowicki ukazał rangę i skuteczność stosowania przez stowarzyszenie działań i materiałów formacyjnych opartych na Słowie Bożym, dążących do rozbudzenia wiary (s. 166-167). Autor wykazuje, że kluczową rolę w tym procesie ma także życie sakramentalne (s. 163-169). Na tym etapie publikacji podkreślona została także rola głoszenia Słowa Bożego w procesie poznawania i krzewienia wiary. Następnie przeanalizowano proces kształtowania więzi ze wspólnotą Kościoła w odniesieniu do życiowej postawy osób młodych (s. 169-176). Odpowiednio przygotowana młodzież może podejmować wyzwania ewangelizacyjne, stąd w publikacji ukazano aspekty formacji apostołskiej (s. 177-179) zarówno wobec Kościoła (s. 179-184), jak i wobec współczesnego świata (s. 184-193), prowadzonej w strukturach stowarzyszenia. Ostatnia część rozdziału czwartego została poświęcona formacji członków KSM w zakresie społeczno-kulturalnym i patriotycznym (s. 193-220). Autor dobrze przedstawił zakres formacji indywidualnej (s. 194-198), a zwłaszcza wskazał na rolę organizacji w przygotowaniu do podjęcia odpowiedzialności za naród oraz państwo (s. 198). Według ks. Lubowickiego formacja patriotyczna KSM jest w stanie kształtować nie tylko dojrzałych chrześcijan, ale także obywateli kierujących się miłością ojczyzny (s. 198-204). Dobrze ukształtowany młody chrześcijanin, może, dzięki wzorcom wpojonym w KSM, rozwijać cnoty sprawiedliwości,

solidarności i wolności. Odpowiednie przygotowanie może posłużyć także owocnemu zaangażowaniu w życie gospodarcze. Aspekt szerokiej formacji laikatu zostaje przez autora zamknięty odniesieniem do działań KSM w zakresie życia kulturalnego oraz inicjatyw sportowo-turystycznych.

Ostatni, piąty rozdział, został zatytułowany „Paradygmaty pastoralne dla misji formacyjnej KSM w Polsce” (s. 227-261). Publikacja podejmuje zagadnienia współczesnej roli KSM wobec Kościoła w Polsce, realizowanej poprzez inicjatywy ogólnokościelne (s. 228-236), a także na poziomie diecezji (s. 236-240) oraz parafii (s. 240-246). Należy zaznaczyć, że ks. Andrzej Lubowicki opisał także możliwość zaangażowania się członków KSM w życie liturgiczne parafii (s. 242). **Wątek ten został opracowany powierzchownie**, z pominięciem głębszej analizy roli młodych wiernych świeckich w liturgii, co pomimo dominującej tematyki pastoralnej mogłoby ubogacić książkę i poszerzyć jej uniwersum. Dalsza część rozdziału została poświęcona aktywności w dziedzinach społeczno-kulturalnych (s. 246-247), oraz współpracy z organizacjami kościelnymi (s. 247-252). W rozdziale piątym zakreślono także istotną rolę i aktywny udział KSM w życiu społeczności lokalnych (s. 252-256). Rozdział zamyka zagadnienie praktycznej promocji wartości ewangelicznych w szeregach KSM (s. 256-261).

Reasumując, należy zaznaczyć, iż publikacja ks. Andrzeja Lubowickiego stanowi duży wkład w udokumentowanie i wskazanie kierunków działań pastoralnych wobec młodzieży w Polsce. Książka jest napisana w sposób przystępny, zachowując solidność naukową i specjalistyczny charakter, prosto obrazuje przedstawione zagadnienia, jednocześnie cały materiał został solidnie oparty na źródłach, które tworzą bogatą i bardzo obszerną bibliografię. Warto, aby osoby odpowiedzialne za Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży oraz inne organizacje podejmujące wyzwanie duszpasterstwa młodych przystąpiły do lektury niniejszej pozycji, aby zaczerpnąć z niej inspirację do twórczego działania w duchu wiary.

Jakub Akonom